

Nr 257.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 54 och 56 §§ utlänningslagen den 11 juni 1937 (nr 344); given Stockholms slott den 5 maj 1944.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 54 och 56 §§ utlänningslagen den 11 juni 1937 (nr 344).

GUSTAF.

Thorwald Bergquist.

F ö r s l a g

till

L a g**om ändrad lydelse av 54 och 56 §§ utlänningslagen den 11 juni 1937
(nr 344).**

Härigenom förordnas, att 54 och 56 §§ utlänningslagen den 11 juni 1937 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

54 §.

I händelse av krig eller fara för krig eller där sådant för rikets försvar eller eljest på grund av särskilda omständigheter prövas erforderligt, äger Konungen, med avseende å utlännings rätt att inkomma eller uppehålla sig i riket eller att vistas å viss ort inom riket eller att här i riket antaga eller innehava arbetsanställning, meddela de särskilda bestämmelser som må finnas nödiga.

I fall — — — efter omständigheterna.

56 §.

Konungen äger — — — polismyndigheten begär.

Rätten att — — — av socialstyrelsen.

Konungen äger ock förordna, att vad i denna lag sägs om socialstyrelsen i stället skall gälla annan för handläggning av ärenden som avses i lagen inrättad myndighet.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 april 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena och chefen för socialdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, fråga angående *ändrad lydelse av 54 och 56 §§ utlänningslagen den 11 juni 1937 (nr 344)* samt anför därvid följande.

Sedan 1943 års utlännings-sakkunniga den 13 februari 1944 avlämnat en promemoria rörande den centrala organisationen för utlänningsärendenas handläggning samt yttranden däröver inhämtats från vissa myndigheter, har Kungl. Maj:t förut denna dag på hemställen av chefen för socialdepartementet beslutat att till riksdagen avlåta proposition angående den centrala organisationen för utlänningskontrollen, därvid Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att anvisa anslag till ett provisoriskt fristående organ för vissa utlänningsärendens handläggning, benämnt utlänningskommissionen. Till kommissionen skulle överflyttas handläggningen av de i utlänningslagen och därtill hörande författningar avsedda ärenden, som för närvarande ankomma på socialstyrelsen, samt, med visst undantag, dylika ärenden, som nu handläggas av utrikesdepartementets expedition för utländska passärenden.

För den nya organisationens genomförande förutsättes en ändring i gällande lagstiftning. De sakkunniga ha i sådant hänseende framlagt förslag till en särskild lag om överflyttande å en utlänningsinspektion av vissa uppgifter som enligt utlänningslagen tillkomma socialstyrelsen. Enligt detta förslag skall vad i utlänningslagen är stadgat angående socialstyrelsens befattning med ärenden rörande utlänningsars in- och utresor, uppehåll och arbete ävensom rörande utlänningskontroll i övrigt tills vidare i stället hava avseende å den av de sakkunniga föreslagna myndigheten, utlänningsinspektionen. Det torde emellertid vara att föredraga att till 56 § utlänningslagen foga en bestämmelse, enligt vilken Kungl. Maj:t må förordna att vad i lagen sägs om socialstyrelsen i stället skall gälla annan för handläggning av ärenden som avses i lagen inrättad myndighet. Det är tydligt, att Kungl. Maj:t härvid har att iakttaga vad som av riksdagen blivit förutsatt vid beviljande av anslag

för ändamålet. — En överflyttning av vissa ärenden från utrikesdepartementet till en särskild utlänningskommission kan genomföras utan lagändring.

I samband med nyssnämnda tillägg till 56 § utlänningslagen torde böra upptagas fråga om en annan ändring i lagen.

Enligt 56 § första stycket äger Kungl. Maj:t att under de särskilda villkor som provas nödiga i visst fall, eller mera stadigvarande för vissa grupper av utlännningar, medgiva undantag från stadgandena i 1—4, 7, 13 och 14 §§, dock att utlännning över sexton år städse skall vara pliktig att vid sin ankomst till riket meddela de upplysningar polismyndigheten begär. I andra stycket av 56 § stadgas, att rätten att i visst fall medgiva undantag från stadgandena i 2, 13 och 14 §§ efter Kungl. Maj:ts bemyndigande må utövas av socialstyrelsen.

Någon motsvarighet till nu ifrågasvarande dispensbestämmelser finnes icke beträffande de föreskrifter som meddelas i 15 § utlänningslagen. Enligt detta lagrum meddelas arbetstillstånd av socialstyrelsen, som i ärende angående sådant tillstånd, där ej ärendet är av synnerligen brådskande natur eller andra särskilda omständigheter föreligga, skall inhämta utlåtande från offentlig arbetsförmedlingsanstalt för den ort, där arbetsanställningen skall innehavas, ävensom bereda sammanslutningar av arbetsgivare eller arbetare inom verksamhetsområdet i fråga tillfälle att uttala sig. Arbetstillstånd skall enligt vad i paragrafen vidare föreskrives meddelas för viss tid och avse visst slag av arbete samt må förbindas med de villkor och föreskrifter som finnas erforderliga. Bevis om arbetstillstånd skall tecknas å legitimationshandlingen. Enligt 16 § skall vad i 15 § stadgas äga motsvarande tillämpning i fråga om beslut rörande förlängning av tiden för arbetstillstånd. Arbetstillstånd må jämlikt 17 §, när särskilda skäl därtill föreligga, återkallas av socialstyrelsen.

Det torde vara önskvärt, att Kungl. Maj:t beredes möjlighet att under särskilda förhållanden göra avsteg från bestämmelserna i 15 och 16 §§, särskilt i vad gäller stadgandet om att arbetstillstånd skall avse visst slag av arbete. Det lärer sålunda kunna bli påkallat att medgiva utlännningar arbetstillstånd utan sådan begränsning. Behov kan jämväl föreligga att göra avsteg från det i 15 § stadgade remissförfarandet. Remiss till det centrala arbetsmarknadsorganet kan ofta vara att föredraga. Nämnda dispensmöjlighet torde tills vidare lämpligen böra införas genom en ändring i 54 §. I detta lagrum stadgas för närvarande rätt för Kungl. Maj:t att, i händelse av krig eller fara för krig eller då sådant för rikets försvar eller eljest på grund av särskilda omständigheter provas erforderligt, meddela de särskilda bestämmelser som må finnas nödiga med avseende å utlännings rätt att inkomma eller uppehålla sig i riket eller att vistas å viss ort inom riket. Stadgandet torde böra utvidgas till att gälla jämväl med avseende å utlännings rätt att här i riket antaga eller innehava arbetsanställning.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag om ändrad lydelse av 54 och 56 §§ utlänningslagen den 11 juni 1937 (nr 344)*.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över ifrågavarande lagförslag, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar¹, måtte för det i § 87 regeringsformen angivna ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Bertil Crona.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 5 maj 1944.

Närvarande:

justitieråden ALSÉN,
LIND,
regeringsrådet EKLUND,
justitierådet ERICSSON.

Enligt lagrådet den 4 maj 1944 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 14 april 1944, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 54 och 56 §§ utlänningslagen den 11 juni 1937 (nr 344)*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av e. o. andre kanslisekreteraren G. Lindencrona.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Bertil Crona.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 maj 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena och chefen för socialdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, lagrådets denna dag avgivna utlåtande över det till lagrådet den 14 april 1944 remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 54 och 56 §§ utlänningslagen den 11 juni 1937 (nr 344)*.

Med förmälan, att förslaget av lagrådet lämnats utan erinran, hemställer föredraganden, att förslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Leffler.
